

Врз основа на член 31 ст. 1 т.50 од Статутот на Црвениот крст на Република Северна Македонија, на седницата на Раководниот одбор одржана на ден 29.09.2023 година, се усвои следната

ПОЛИТИКА ЗА ЗАШТИТА НА УКАЖУВАЧИ

Дефиниции

Наводна злоупотреба се однесува на наводи за можна повреда на интерните акти на ЦКРСМ или повреда на важечките закони на РСМ.

Интерни акти се сите правилници, упатства, политики, одлуки и слично кои се донесени од страна на ЦКРСМ/ЦКГС/ООЦК заради уредување на начинот на функционирање и работење на Организацијата и нејзините деловни единици.

Одмазда или **одмазничко однесување** е секое директно или индиректно штетно однесување, кое е препорачано, со кое е искажана закана или кое веќе е сторено бидејќи одредено лице пријавило сомневање за наводна злоупотреба или било вклучено во овластена ревизија или истрага. Одмаздата може да вклучува штетни административни дејствија, како што се непотпрепена лоша евалуација за работењето, промена во работни задачи или други негативни одлуки кои влијаат на условите на работа на лицето. Одмаздата исто така може да се јави во форма на вербална злоупотреба или вознемирување.

Укажувач е лице кое самостојно пријавува сомневање за повреда на некој од интерните акти на Организацијата или постоечките закони. Укажувачите обезбедуваат информација која се базира на разумен сомнеж дека било извршена повреда на некој од овие акти.

Ангажирано лице е секое лице или организација со која ЦКРСМ или било која од организациските единици на ЦКРСМ има склучено одреден договор за соработка и/или услуги, вклучувајќи ги консултантите и партнерските организации.

Интегритет е нивото до кое ЦКРСМ има волја и моќ да работи на остварување на прифатените цели, политики и стандарди во целосна согласност со Основните принципи на Движењето

Партнер е секоја организација со која ЦКРСМ или било која од организациските единици спроведуваат заедничка активност или на која ЦКРСМ или било која од организациските единици на ЦКРСМ им обезбедуваат средства или услови за продолжување со работа.

Персонал е секое лице кое спроведува активности за ЦКРСМ или било која од нејзините организациски единици, вклучувајќи ги: вработените на неопределено, определено и скратено работно време, лицата ангажирани врз основа на друг тип на договор, волонтери, практиканти и консултанти.

ВОВЕД

Како хуманитарна организација, ЦКРСМ ги цени транспарентноста и отчетноста во работењето како едни од најзначајните вредности кои го презентираат активностите и работењето на организацијата.

Почитувањето на законите, но и на интерните акти се основен знак за почитување на организацијата од страна на персоналот и другите лица кои соработуваат со Организацијата. Оттука, креирањето на култура на доверба меѓу сите вклучени, но и култура на препознавање на повреди на законите и интерните акти кои можат да ја нарушат довербата на клиентите и донаторите, но и повреди кои претставуваат кривични дела.

Оваа политика служи да креира средина во која персоналот и другите лица поврзани со ЦКРСМ/ЦКГС/ООЦК ќе се чувствуваат безбедни и сигурни да пријават било каква повреда на законите или интерните акти, и средина во која ќе постои нула толеранција на било каков акт на заплашување или обид за заплашување во случај на укажување.

Цел и опсег

- ЦКРСМ има политика на нула толеранција за било која форма на одмазда или одмазничко однесување против лице кое 1) пријавило разумен сомнеж дека е сторена повреда на одредби од интерните акти и актите на МФЦК или МКЦК или 2) било вклучено во процес на ревизија и утврдило одредени неправилности.
- Целта на оваа Политика е да постави принципи и постапка за пријавување на сомневање за постоење на повреда; да креира мерки за заштита од одмазда и одмазничко однесување на таквите лица и да одржи ниво на работна култура во која Организацијата се третира како отворена, транспарентна и фер организација.
- Заштитата на укажувачи се однесува на персоналот на Организацијата (вработени, ангажирани со различни видови

договори, волонтери, практиканти), во случај кога некој од нив пријавил сомневање за повреда на интерни акти или законски обврски, а се плаши од одмазда или веќе претрпело одмазда заради таквото пријавување.

Водечки принципи

ЦКРСМ ќе ги исполнува заложбите од оваа Политика преку унапредување на своите капацитети, инвестирање во ресурси и овозможување на учење при работа.

- **Транспарентност и достапност** – ЦКРСМ ќе обезбеди јавност и достапност на информациите за начините на пријавување на повреди, а по потреба, на барање на лицата кои вршат ревизија и/или истрага, ќе ги обезбедат доказите кои ги поседуваат.
- **Анонимност** – И покрај внимателно поставените механизми за заштита на укажувачите, ЦКРСМ препознава дека некои лица сепак се чувствуваат побезбедно доколку информацијата ја пренесат анонимно. Поради ова, ЦКРСМ поддржува анонимно пријавување и таквите пријави ќе ги третира како еднакво веродостојни со пријави од познати укажувачи.
- **Заштита на укажувачите** – ЦКРСМ презема мерки со кои укажувачите се заштитени од акти на насилство, вознемирување, дискриминација и повреди од работен однос кои настануваат или би можеле да настанат заради давање на информацијата од страна на укажувачот.
- **Нула толеранција** – со цел ефективно спроведување на начелото на Заштита на укажувачи, ЦКРСМ предвидува нула толеранција за дејствија на било какво одвраќање на потенцијалните укажувачи од споделување на информацијата. Секој ваков чин ќе биде подложен на соодветна дисциплинска постапка каде ќе се третира како тешка повреда на работниот ред и дисциплина.

Одговорност за спроведување и почитување на Политиката

Заради ефикасно спроведување на оваа Политика и одржување на безбедна и поттикнувачка работна среина, одговорноста е на целокупниот персонал на ЦКРСМ и организационите единици во рамките на своите овластувања и надлежности.

Обезбедување на фер постапка

Секој сомнеж за повреда на одредбите од оваа Политика ќе биде веднаш проценет со цел да се утврди дали таквото сомнение е основано и има потреба од истрага. Доколку е основано, тогаш се поведува дисциплинска

постапка во согласност со Законот за работните односи и Правилата за работните односи. При постапување по известувањата, ЦКРСМ постапува со пристапот фокусиран на преживеани – кој има за цел да не прави поголема штета, а истовремено ги исполнува принципите на почитување, безбедност, доверливост и не-дискриминација.

ДЕЈСТВИЈА КОИ ЌЕ ГИ ПРЕЗЕМЕ ЦКРСМ

Водејќи се по водечките принципи, ЦКРСМ заложбите за заштита од вознемирување на работно место и дискриминација ќе ги спроведува преку следниве мерки:

1) Подигање на свест: ЦКРСМ ќе обезбеди дека целокупниот персонал, партнерите, добавувачите и лицата ангажирани со други договори се запознаени со политиката за заштита на укажувачи и мерките за заштита на укажувачите.

Од овие причини, оваа Политика треба да биде достапна до сите овие лица и ЦКРСМ ќе обезбеди дека се запознаени со содржината преку користење на различни пристапи, како што се кратки сесии, онлајн сесии и интегрирање во програмските алатки и програмите.

2) Превенција: ЦКРСМ ја обезбедува својата транспарентност во работењето преку објавување на информации на веб страницата и преку доставување на потребните информации до надлежните институции. Истото го очекува и од своите партнери, добавувачи и даватели на други услуги. Поради тоа, ЦКРСМ ќе ги вложи своите најдобри напори пред склучување на договор со надворешни лица, да изврши проверка на нивната транспарентност и политики за работа.

3) Одговор: ЦКРСМ гарантира навремено и соодветно постапување и спроведување на постапки поврзани со одмазнички акти, заплашување или обиди за заплашување на укажувачи. ЦКРСМ гарантира следење и постапување во согласност со Законот за заштита на укажувачите.

СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОЛИТИКАТА ВО ОДНОС НА ПАРТНЕРИ И ЛИЦА АНГАЖИРАНИ СО ДРУГИ ДОГОВОРИ

ЦКРСМ очекува дека партнерите и лицата ангажирани со други договори:

- Формално ќе ги прифатат и ќе се придржуваат кон водечките принципи од оваа Политика;
- Ќе се согласат дека договорот со ЦКРСМ/ЦКГС/ООЦК може веднаш да биде прекинат во случај на повреда на погоре наведените услови или доколку се сознае дека партнерите, односно лицата ангажирани со други договори не преземале соодветни чекори за остварување на транспарентност и заштита на укажувачите.

Овие обврски и услови ќе бидат вклучени во сите идни договори со партнерите и лицата ангажирани со други договори.

СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОЛИТИКАТА ВО ОДНОС НА ДОБАВУВАЧИ

ЦКРСМ очекува дека добавувачите и давателите на други услуги:

- Во моментот не се осудени со правосилна пресуда за измама, корупција, вклученост во криминална организација или друга противзаконска активност;
- Гарантираат почитување на човековите права и не се вклучени во злоупотреба на човековите права, особено дискриминација во однос на вработување, работен однос и напредување во работата.

Доколку добавувачите и давателите на други услуги не ги почитуваат овие услови, ЦКРСМ/ЦКГС/ООЦК имаат право да го раскинат договорот без отказан рок.

ПРИЈАВУВАЊЕ НА СОМНЕНИЕ

1. Пријавување преку одговорните лица за заштита на укажувачи

ЦКРСМ, ЦКГС и ООЦК се должни да назначат лице од редот на своите вработени кое ќе биде задолжено за спроведување на мерките за заштита на укажувачи.

Ова лице исто така ќе може да прими и да постапи по добиена информација/пријава од страна на засегнатата страна. ЦКРСМ, ЦКГС и ООЦК ќе ги објават овластените лица на огласна табла, со цел информирање на вработените.

Лицата кои ја сподедуваат информацијата, имаат право да одберат:

- Информацијата да ја дадат усно на записник;
- Информацијата да ја дадат во писмена форма по свој избор (рачно, електронски – меил, порака итн), или
- Информацијата да ја дадат во доверба и со заштитен идентитет.

Доколку лицето што ја сподедува информацијата не чувствува доверба во назначеното лице во својата деловна единица, има право пријавата да ја поднесе до назначеното лице во повисоките инстанци (ООЦК од Скопје до ЦКГС, а сите други ООЦК и ЦКГС до ЦКРСМ).

2. Пријавување преку раководни и управувачки структури

Доколку лицето не е во можност да стапи во контакт со лицето од точка 1 од оваа глава, особено доколку станува збор за волонтер, ангажирано лице или трета страна, може својата пријава да ја поднесе до претседателот или секретарот на ООЦК/ЦКГС/ЦКРСМ.

Лицата кои ја сподедуваат информацијата, имаат право да одберат:

- Информацијата да ја дадат усно на записник;
- Информацијата да ја дадат во писмена форма по свој избор (рачно, електронски – меил, порака итн), или
- Информацијата да ја дадат во доверба и со заштитен идентитет.

3. Пријавување преку е-платформа

По сопствена оцена, лицето кое ја сподедува информацијата може да одлучи истото да го стори преку користење на е-платформата.

Користењето на е-платформата е бесплатно и достапно за сите лица, а може да се користи и за поднесување на анонимни пријави.

По овие пријави, постапуваат лицата од точка 1 од оваа глава.

Заштита на лицата кои пријавуваат

ЦКРСМ се обврзува да ги заштити лицата кои пријавуваат сомнеж за постоење на повреда на оваа Политика од било која форма на омраза. Сите пријави или загрижености ќе се документираат како доверливи и ќе

се третираат сериозно, со грижа, дискерција и во утврден временски рок, по што ќе бидат целосно уништени. Било која информација споделена во врска со навод за повреда на оваа Политика ќе се третира со доверливост од страна на сите лица назначени за прием и обработка на пријави.

Одговорност

Одговорноста за промоција и за спроведување на оваа Политика меѓу вработените и волонтерите е на одговорните лица за спроведување на мерките за заштита на укажувачи.

Генералниот секретар, Секретарот на ЦКГС и секретарите на секоја ООЦК, секој во рамките на својата организациска единица, се одговорни за обезбедување на соодветните ресурси за спроведување на Политиката за заштита на вознемирувачи.

Овие лица се одговорни за запознавање на надворешните лица – партнери, добавувачи и други вршители на услуги – со Политиката и нејзиното значење.

Секое вработено лице, лице ангажирано врз основа на друг договор и волонтер е должно да се придржува на оваа политика.

Мониторинг и евалуација

Раководството и управата на ЦКРСМ ќе го следат напредокот во имплементација на оваа политика на годишно ниво со поддршка на лицето задолжено за спроведување на мерките за заштита на укажувачи во ЦКРСМ.

Лицата задолжени за спроведување на мерките за заштита на укажувачи се должни да водат соодветна евиденција за бројот на пријави и преглед на докажани случаи заедно со нивната разврска, и за истата да го известуваат лицето задолжено за спроведување на мерките за заштита од вознемирување на работно место во ЦКРСМ најмалку на еднаш на годишно ниво.

Лицето задолжено за спроведување на мерките за заштита на укажувачи во ЦКРСМ е должно да направи целосна пресметка на бројот на поднесени пријави и преглед на докажани случаи во рамки на организационата единица ЦКРСМ но и во рамки на целото НД. Лицето задолжено за спроведување на мерките за заштита на укажувачи во ЦКРСМ доставува годишен извештај за бројот на поднесени пријави и преглед на докажани случаи, како и одговорот од властите за нивно решавање.

Евалуација на примената на оваа Политика ќе се спроведува на секои три години од нејзиното донесување.

Претседател
проф. д-р Ромел Велев

